

Команданти 204. и 98. авијацијске базе боравили су недавно у 180. борбеном вингу Националне гарде Охајо. Посета српске војне делегације представља наставак добре сарадње, која је започела 2006. године. Том приликом, разменили су искуства о свакодневном раду са колегама из америчког ваздухопловног састава.

Искуство сличности и разлика

Припадници Ваздухопловства Војске Србије боравили су од 25. до 31. јануара у САД. Том приликом обишли су 180. борбени винг, ваздухопловни састав Националне гарде Охајо.

Српску делегацију, коју су чинили бригадни генерал Мирко Вранић, командант 204. авијацијске базе, пуковник Дејан Јоксимовић, командант 98. авијацијске базе, заставник Миодраг Марковчевић, командир у 98. бази, старији водник прве класе Саша Саиловић, техничар у 204. бази и војни службеник Наташа Мрдак, из Центра за мировне операције – примио је командант пуковник Марк Е. Бартман. Посета представља наставак добре сарадње, која је започела 2006. године.

Старешине српске војске сагледале су, најпре, како је организован и како функционише 180. борбени винг. Пратили су брифинг америчких колега, који се односи на поступке у случајевима акцидената, терористичких напада, те у ситуацијама када се употребљавају атомско-биолошка средства.

Према речима генерала Вранића, 204. и 98. авијацијска база Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије јесу јединице сличног ранга као и састав Националне гарде Охајо. Са домаћинима су разговарали о оперативној способности јединице, подршци и одржавању ваздухоплова. Говорили су, такође, и о функционисању подофицирског кора Војске Србије и САД, њиховом школовању, усавршавању, обуци првих и главних подофицира и задацима које извршавају.

Посебна пажња посвећена је темама из области логистике – одржавању ваздухопловне технике у првом и другом степену и проблемима који оптерећују функционисање одржавања летилица.

Ваздухопловци Србије обišли су већину објеката 180. борбеног винга – техничке радионице, хангаре у којима се одржавају авиони, стајанку, рулне стазе, али и дежурну оперативну јединицу. Њу чине пилоти и технички састав. На лицу места, за припаднике српског Ваздухопловства, симулирана је узбуна дежурне јединице.

Како објашњава генерал Вранић, звучним и светлосним сигналом започела је узбуна. У близини објекта дежурне оперативне јединице налазе се четири покретна капонира, са авионима F-16, спремних за узлетање. Капонири су под посебним видео-надзором, а стање у њима прати се у оперативном центру. Авиони су спремни за наоружавање и брзу употребу. Простор за смештај авиона је климатизован, тако да су обезбеђени услови за ефикасно чување скупоцене авиације.

У току посете старешине Војске Србије обишле су и станицу за пробу мотора авиона F-16 и радионицу за одржавање мотора у другом степену. Бригадни генерал Мирко Вранић истиче да се испитна станица за авио-моторе не разликује много у односу на нашу. Одржавање мотора у другом степену је различито. У случају оштећења мотора авиона F-16 скидају се оштећени делови и одмах замењују новим. Пошто је мотор састављен из више делова, на тај начин је омогућена парцијална замена оштећеног дела.

У оперативном центру, на *плазмама*, прати се и контролише ситуација у целокупном ваздушном простору САД. На аеродрому ради око 1.000 лица. Од тога 200 припадника јединице ради пуно радно време, око 400 пола радног времена, док су остали ангажовани повремено – непотпуно радно време. Поседују интерну рачунарску мрежу, у коју је увезано више од 700 рачунара.

Прошле године, 180. борбени винг је реорганизован, па су се и америчке колеге сусреле са проблемом отпуста вишка кадра. Тешкоће су превазишли одговарајућим социјалним програмом, односно постепеним укидањем формацијских места.

Током посете Националној гарди Охаја, српски ваздухопловци присуствовали су припреми учесника вежбе посвећене ризицима и опасностима које намеће савремена ситуација у свету. На вежби се ангажују и цивилне структуре – полиција, ватрогасна служба, санитетске екипе и агенција за контролу лета. Настоје да *проиграју* поступке у ризичним ситуацијама и сарадњу цивилних институција и војске. Циљ вежбе јесте да успоставе бољу организацију, усагласе термине, али и да се упознају лица која контактирају у ванредним случајевима.

Гости су обишли и објекте намењене за одржавање опреме, наоружања, па добранску секцију, где су им демонстрирали припрему

КАПАЦИТЕТИ

Опремљеност објеката, сала, радионица и оперативног центра ваздухопловног састава Националне гарде Охаја, 180. борбеног винга, заиста јесте фасцинантна. Не може се поредити са стањем у нашим јединицама. Међутим, принципи рада су слични као код нас. Српско војно ваздухопловство је стручно, али му недостају одговарајућа материјална база и савремена информатичка подршка. Као и свако ваздухопловство, и америчко ваздухопловство се сусреће са проблемима исправности ваздухоплова.

Генерал Вранић предлаже да се у наредном периоду унапреди сарадња са Националном гардом – да се формира тим различитих специјалности, који ће дуже времена боравити у САД, у јединици истог ранга, и пратити свакодневно функционисање тог америчког ваздухопловног састава. На тај начин би се у потпуности сагледала ефикасност и проблеми у његовом раду.

па добрана и опреме за спасавање пилота. Електронска опрема за авион F-16 смештена је у посебно обезбеђеном простору и под сталним је видео-надзором. Такође су пратили америчке колеге које су проверавале исправност опреме која се уграђује у авион F-16.

Делегација наше војске боравила је и у техничким радионицама америчке базе за зоваривање опреме на авиону, за лимарске радове, те лабораторије за проверу уља мотора на авиону. По речима домаћина, после сваког лета F-16, којих у

бази има 18, контролише се количина различитих метала у моторном уљу.

Српски ваздухопловци сагледали су и начин попуне јединице резервним деловима. У бази, на аеродрому, чува се око 85.000 резервних делова. Пратили су и рад зимске службе на аеродрому, који је мешовит, односно цивилно-војни.

Летачка обука, запажа командант 204. авиацијске базе бригадни генерал Мирко Вранић, провера оспособљености пилота и принципи на којима она почива, као и начин на који се одвија у америчком ваздухопловству су слични као у Ваздухопловству Војске Србије. Амерички пилоти се припремају за унапред дефинисану мисију на ратишту. Они су уско специјализовани за конкретно борбено средство.

Команданти авиацијских база српске војске разговарали су, током посете САД, са генералом Харијем Фојхтом, командантом Ваздухопловне националне гарде Охаја. Разменили су мишљења о новој организацији наших ваздухопловних састава, достигнутом степену реформе и професионализације Војске, те о задацима подофицирског кора, плановима опремања савременом борбеном техником, најпре вишенаменским борбеним авионом, али и учешћем Војске Србије у *Партнерству за мир*.

На крају посете, наше старешине обишле су и Ваздухопловни музеј САД у Дејтону. ■

В. ПОЧУЧ